

Nederlands stikstofbeleid onder vuur: 'Geef boeren geen vergunning als de natuur al lijdt onder stikstof'

GROEN

Joop Bouma – 2:00, 27 juli 2018

▲ Koeien in de stal bij een melkveehouderij in de buurt van Muiden.

Geef agrariërs geen vergunning als de natuur al lijdt onder stikstof, aldus een advies aan het Europees Hof van Justitie.

Het Nederlandse programma om stikstof terug te dringen in kwetsbare natuurgebieden, moet mogelijk op de schop. Volgens een advies aan de rechters van het Europese Hof van Justitie moeten agrarische bedrijven bij natuurgebieden die nu al lijden onder de stikstof, geen nieuwe vergunningen krijgen als meer uitstoot het gevolg is. In de praktijk gebeurt dat nu wel. De advocaat-generaal bij het Europese Hof in Luxemburg schrijft dit in haar visie op vragen van de Raad van State in Nederland. Het gaat daarbij om bezwaren van Nederlandse milieugroepen tegen totaal tien agrarische bedrijven in Gelderland, Limburg en Noord-Brabant.

Werkgroep Behoud De Peel en de Nijmeegse Coöperatie Mobilisation for the Environment verzetten zich tegen vergunningen voor uitbreiding van de veestapel bij de tien boeren, omdat hun bedrijven vlakbij Natura 2000-gebieden liggen. Op grond van internationale afspraken moeten die gebieden extra worden beschermd tegen de neerslag van stikstof.

Uit veestallen komen grote hoeveelheden stikstof en ammoniak vrij, ondanks technische maatregelen, zoals luchtwassers. De neergedaalde stoffen verstoren de natuurlijke balans in de natuurgebieden, doordat de bodem verzuurt en te voedselrijk wordt. Daardoor verdwijnen beschermde soorten planten en dieren.

Bij veel natuurgebieden in Nederland is de stikstoflast nu al veel te hoog.

Bommetje

De drie provincies wezen eerder de bezwaren van de milieugroepen af. De Raad van State wil eerst weten hoe het Europese Hof tegen de kwestie aankijkt. Het Hof in Luxemburg doet pas over enkele weken uitspraak, maar een advies van de advocaat-generaal weegt zwaar en wordt vaak overgenomen.

Het advies, opgesteld door de Duitse emeritus hoogleraar internationaal recht Juliane Kokott, prijst Nederland om het Programma Aanpak Stikstof (PAS), waarin volgens haar 'veelbelovende oplossingen' staan voor het stikstofprobleem. Maar ze heeft 'aanmerkelijke twijfel' of Nederland met het PAS wel op alle punten voldoet aan de Europese Habitatrichtlijn, waarin staat dat lidstaten kwetsbare natuurgebieden moeten beschermen.

Kokott valt met name over de mogelijkheid die het PAS biedt om nieuwe vergunningen te verlenen, die vooruitlopen op een toekomstige, verwachte daling van stikstof door andere maatregelen. Bij veel natuurgebieden in Nederland is de stikstoflast nu al veel te hoog. Kokott vindt dat er in die situatie geen vergunningen mogen worden afgegeven.

Als het hof straks deze mening deelt, dan zal het Programma Aanpak Stikstof drastisch moeten worden aangepast

Wim van Opbergen, Werkgroep Behoud De Peel

Het advies legt een bommetje onder de basis van het PAS, dat tot 2021 loopt. Het programma is in 2015 juist opgesteld om naast milieumaatregelen ter bescherming van natuurgebieden, ook economische activiteit mogelijk te maken. Van de 160 Natura 2000-gebieden in Nederland, vallen er 118 onder het PAS. In die gebieden komt minstens één leefgebied voor dat gevoelig is voor te veel stikstof.

Positief

Kokott wijst er in haar advies op dat volgens het Europees Milieuagentschap in 2010 in bijna driekwart van de Europese Natura 2000-gebieden sprake was van te veel stikstof. Ze stelt dat de uitspraak van het Europese Hof ook voor andere lidstaten van belang kan zijn. De advocaat-generaal noemt daarbij eventuele schade aan de natuur door gebruik van bestrijdingsmiddelen.

Natuurmonumenten is blij met het advies. “Als het hof dit overneemt, worden kwetsbare natuurgebieden beter beschermd tegen vervuiling uit agrarische bedrijven, de industrie en de transportsector”, aldus een woordvoerder

Wim van Opbergen van Werkgroep Behoud De Peel is ronduit opgetogen. “Als het hof straks deze mening deelt, dan zal het Programma Aanpak Stikstof drastisch moeten worden aangepast. Met allerlei maatregelen, zoals meer maaien en het afplaggen van de toplaag, zul je de stikstof-neerslag nooit genoeg naar beneden brengen in De Peel. Er moet meer gebeuren.”